

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

NOVIČKE

DECEMBER 2000/12

● **DOMAČE NOVIČKE** Razvoj postopkov ugotavljanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij v programu Phare MOCCA ▲ Prva središča za samostojno učenje v podjetjih ▲ Izobraževanje odraslih v Sloveniji – izvajalci in programi 2000/2001 ▲ Motivacija brezposelnih za vključitev v Program 5000 ▲ Z LERN-om in internetom do znanja ▲ Zahvala z družboslovnega in pedagoškega liceja "Slomšek" ● **UTRINKI IZ SVETA** Z zviševanjem pismenosti ljudem povečujemo življenjske priložnosti ● **S POTI** Z delavnice o medijski pismenosti ▲ Seminarji in konference v okviru projekta EBIS ▲ Evropska unija in jugovzhodna Evropa ▲ 1. Konferenca o izobraževanju odraslih Hrvatske zajednice pučkih otvorenih učilišta ▲ Izkušnje, pričakovanja in perspektive v evropskem sodelovanju na področju izobraževanja odraslih ● **KOTIČEK JE VAŠ** Učenje se nikoli ne konča ● **POSVETI, KONFERENCE** ● **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.

Novičke tiska Tiskarna Štok.

Prelom: Solos d.o.o.

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: www.acs.si, el. naslov:

maja.korosak@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs.si/publikacije/novicke_slo.htm

Novoletno voščilo

V veliko veselje nam je, da vam že osmič lahko zaželimo vse najboljše v letu, ki prihaja. Na čas, ki smo ga preživeli z vami, smo ponosni in upamo, da se bo naše druženje, skupno učenje in učenje drug od drugega, nadaljevalo tudi v letih, ki nas še čakajo.

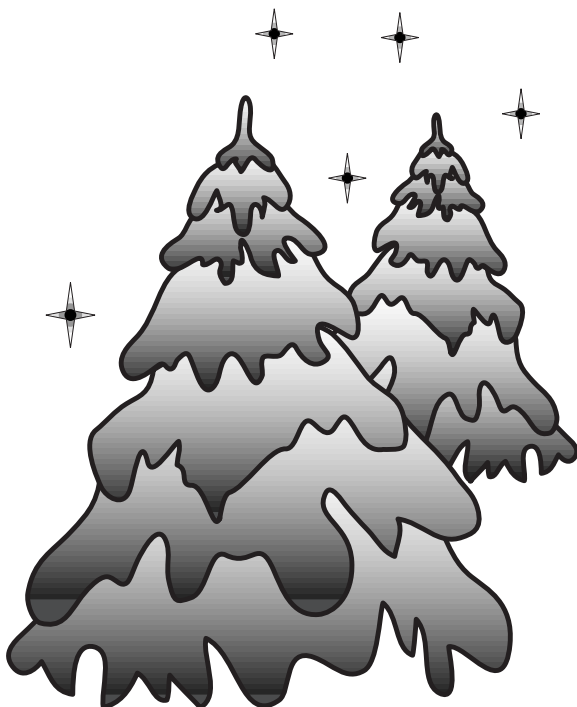
V letu 2001 vam želimo vse najlepše in veliko dobrega.

Naj se vam uresniči tisto, kar si želite.

Srečno in uspešno novo leto!

*Dr. Vida A. Mokorčič Špolar,
direktorica AES*

DOMAČE NOVIČKE

Razvoj postopkov ugotavljanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij v programu Phare MOCCA

Novembra se je v Sloveniji končal program Phare MOCCA (Modernisation of Curricula, Certification and Assessment of Vocational Education for Youth and Adults in Slovenia), v okviru katerega je potekalo kar nekaj razvojnih projektov začetnega in nadaljevalnega poklicnega izobraževanja. Osnovni cilj je bil prispevati k oblikovanju takšnega sistema poklicnega izobraževanja, ki bo:

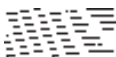
- vodil k integraciji izobraževanja mladine in odraslih,
- podpiral vseživljenjsko izobraževanje in učenje,
- prispeval k primerljivosti poklicnih kvalifikacij na evropski ravni.

Za področje poklicnega izobraževanja odraslih se zdijo posebej aktualne naloge iz drugega dela programa, ki so bile usmerjene v nadaljnji razvoj preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij. Gre za štiri bolj ali manj samostojne aktivnosti, ki pa se med seboj povezujejo in tvorijo celoto. Aktivnost 5 je imela za cilj oblikovanje jasnega koncepta slovenskega sistema potrjevanja poklicnih kvalifikacij, o katerem bodo soglasni vsi ključni akterji in bo skladen tudi z usmeritvami v Evropski uniji. Sestavni del je bilo tudi formuliranje ustreznih zakonskih podlag.

Aktivnost 6 je bila usmerjena na razvoj in praktični preskus postopkov ugotavljanja in potrjevanja, s posebnim poudarkom na ugotavljanju in potrjevanju predhodnega znanja in izkušnjskega učenja, ob upoštevanju evropskih standardov in standardov v slovenskem izobraževanju. V ta sklop je spadala tudi aktivnost 8, katere naloga je bila pretvoriti rezultate aktivnosti 6 v program izobraževanja za osebje v postopkih ugotavljanja in potrjevanja ter program tudi testirati.

Zadnja iz tega dela, aktivnost 7, pa je zajemala razvoj tehničnega in organizacijskega koncepta registracijskega in informacijskega sistema za potrebe certificiranja, ki naj bi zagotavljal preglednost na nacionalni in evropski ravni, hkrati pa zagotavljal varovanje zasebnosti posameznikov.

V Andragoškem centru Slovenije smo organizacijsko in vsebinsko vodili izvedbo aktivnosti 6 in 8, torej razvoj postopkov ugotavljanja in potrjevanja, ter pripravo izobraževalnega programa za osebje v izvajanju postopkov ugotavljanja in potrjevanja. Delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov socialnih partnerjev, ministrstev, pristojnih za šolstvo in za delo, Centra RS za poklicno izobraževanje in Andragoškega centra Slovenije, ki je bila imenovana za izvedbo, se je pri svojem delu naslanjala na sklepne ugotovitve študij, izvedenih v

aktivnosti 5; zaključke dveh bilateralnih delavnic z nemškimi in nizozemskimi partnerji ter znanja, pridobljenega na študijskih obiskih v ustanovah poklicnega izobraževanja na Nizozemskem in Danskem. Opravljena je bila tudi posebna študija o potrebni tehnični in kadrovski infrastrukturi ter o možnostih uporabe obstoječih kapacitet.

Odločili smo se za uvedbo delno centraliziranega modela preverjanja in potrjevanja. Tako bo zagotovljena ustrežna raven kakovosti in zagotovljeno, da bodo kvalifikacije tudi v resnici nacionalno primerljive in s tem prenosljive v različna okolja, hkrati pa bo sistem omogočal dostopnost do potrjevanja v okoljih, kjer za to po eni strani obstajajo potrebe in možnosti, po drugi strani pa tudi določene možnosti za upoštevanje lokalnih posebnosti. Izvedbo postopkov bodo lahko organizirali izvajalci izobraževanja mladine in odraslih, pa tudi druge ustanove, ki bodo izpolnjevale predpisane pogoje. Pri ministrstvu, pristojnem za delo, se bo oblikovala lista ocenjevalcev, ki bodo imeli ustrezno licenco. Ocenjevalci bodo uvrščeni na listo na predlog socialnih partnerjev.

Pri razvoju postopkov ocenjevanja so s svojimi izkušnjami veliko prispevali nizozemski partnerji, naslonili pa smo se tudi na dosedanje izkušnje postopka UPZ, ki je bil razvit v Andraškoškem centru Slovenije.

Kaže poudariti, da so postopki izrazito usmerjeni h kandidatom. Njihov potek bi lahko razdelili v štiri faze:

- svetovalni proces in oblikovanje portfolija, ko posameznik ob pomoči svetovalca odkriva svoja znanja in spretnosti in ugotavlja njihovo relevantnost za poklicno kvalifikacijo, ki jo želi pridobiti;
- ocenjevanje doseganja standardov na podlagi portfolija, ko komisija na podlagi portfolija ugotavlja, kateri standardi se kandidatu lahko priznajo na podlagi dokazil, katere mora dokazati pred komisijo;
- neposredno ali 'živo' preverjanje, ko kandidat pred komisijo demonstrira obvladovanje standardov znanj in spretnosti;
- odločitev o izdaji certifikata o poklicni kvalifikaciji.

V postopku neposrednega preverjanja je pomembno, da komisija pristopa individualno. Način in obseg preverjanja prilagaja udeležencem glede na standarde znanja in spretnosti, obvladovanje katerih so že dokazali s portfolijem.

Seveda se lahko zgodi, da mora kandidat 'v živo' pred komisijo za ugotavljanje in potrjevanje dokazati celotno kvalifikacijo, kakor tudi – kar je redkeje – da se mu že na podlagi dokazil izda potrdilo (certifikat) o poklicni kvalifikaciji. Največkrat gre za kombinacijo obojega. Tak pristop precej poceni in poenostavi postopek, saj se s tem lahko izognemo dalj časa trajajočemu opazovanju pri delu; to vedno tudi ni mogoče.

Koncept preverjanja in potrjevanja temelji na dokazovanju aktivnega znanja in spretnosti (kaj mora nekdo znati, narediti, opraviti) in mora poleg dokazovanja poklicnih znanj in spretnosti omogočiti tudi dokazovanje ključnih kvalifikacij, ki omogočajo transfer v različna delovna okolja. Zahteva dobro usposobljene ocenjevalce, ki obvladajo poklic ali stroko in uporabo metode preverjanja in ocenjevanja, ki ustrezajo sodobnemu konceptu kvalifikacij. Delovna skupina je, spet ob strokovni podpori nizozemskih partnerjev, preskusila uporabo postopkov ocenjevanja na primeru kvalifikacije za socialno negovalko/negovalca na domu. Tako so bili v okviru programa Phare MOCCA pridobljeni tudi prvi certifikati o poklicnih kvalifikacijah, ki so s sprejetjem Zakona o potrjevanju poklicnih kvalifikacij postali nacionalno veljavni.

Na podlagi ugotovitev evalvacije pilotnega testiranja postopkov sta bila dopolnjena tako metodološki pristop k izpeljavi postopkov kakor tudi program usposabljanja svetovalcev in ocenjevalcev. Tako dopolnjen program usposabljanja je bil izveden še pri dveh nadaljnjih skupinah ocenjevalcev. To zagotavlja ustrezno podlago za oblikovanje končne različice programa, ki bo po predhodni potrditvi pri pristojnem strokovnem svetu pogoj za pridobitev licence za ocenjevalca.

Lahko torej rečemo, da je postopek ugotavljanja in potrjevanja predhodno pridobljenega znanja in izkušnjskega učenja ob podpori programa Phare MOCCA končno dobil vse potrebne elemente za diseminacijo v prakso. V tem času je bil sprejet tudi zakon o pridobivanju poklicnih kvalifikacij, tako da imajo postopki ugotavljanja in potrjevanja končno tudi zakonsko podlago. To tudi pove, da gre v tej fazi za potrjevanje poklicnih kvalifikacij zunaj formalnega sistema poklicnega izobraževanja in ki so relevantne predvsem za zaposlitveni sistem. Čim prej bo zato treba uresničiti tudi naslednjo fazo, ki bo omogočila povezovanje certifikatov s formalnim poklicnim izobraževanjem. To je povezano z znatnimi posegi v pripravo programov formalnega poklicnega in strokovnega izobraževanja. Šele tako bodo postopki ugotavljanja in potrjevanja lahko ena od osrednjih sestavin in podpora konceptu vseživljenjskega učenja, saj bodo tudi v resnici omogočali različne poti do javno priznane poklicne/strokovne izobrazbe.

Angelca Ivančič, ACS

Prva središča za samostojno učenje v podjetjih

Kdor čaka, dočaka, bi lahko rekli. No, pa nismo samo čakali, kar nekaj prizadevanja smo vložili v to, da bi sčasoma razvili središča za samostojno učenje tudi v podjetjih. Pa nekako ni steklo – vse dokler ni Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje na podlagi Akcijskega programa zaposlovanja za leto 2000 in 2001 ponudilo sredstva za razvoj središč. Središča naj bi se v prvi fazi razvila v podjetjih tekstilne in usnjarske stroke.

Devet podjetij je tako ustrezalo pogojem za dodelitev sredstev, pet iz tekstilne stroke in štiri iz usnjarske. Poleg tega sta bili predvideni še dve panožni središči, eno za tekstilno in eno za usnjarsko stroko. Zamisel o konceptu teh dveh središč je bila nekoliko širša. Pokrivali naj bi predvsem skupne izobraževalne potrebe podjetij, ki so pristopila k projektu, kot na primer ugotavljanje skupnih potreb, priprava skupnega gradiva za samostojno učenje, v prihodnosti pa bi bili lahko tudi središči za vodenje izobraževanja na daljavo. Za področje tekstilne stroke je bil predviden nosilec središča zavod IRCKON, za področje usnjarske industrije pa zavod IRCUO.

Za vodje središč in druge, ki naj bi delali v središčih, smo pripravili in izvedli tri module usposabljanja. V dvodnevem uvodnem seminarju smo jih seznanili s temeljnimi pojmi samostojnega učenja in s tem, kako oblikovati koncept središča, kako središče voditi in kako vanj pritegniti delavce. Uvodnega seminarja so se udeležili predstavniki osmih podjetij in zavoda IRCKON. Po končanem seminarju so zainteresirana podjetja izdelala koncept delovanja svojega središča.

Nadaljnje usposabljanje je bilo namenjeno vodjem središč, predvsem pa tistim, ki naj bi v središčih delali kot svetovalci. V tridnevem seminarju smo jih seznanili s problemi, ki jih utegnejo imeti ljudje z učenjem v središčih, predvsem pa so se spoznali s tehnikami komunikacije s svetovanci.

Ker predvidevamo, da bo za podjetja poleg splošnega izobraževanja delavcev (jezikov in računalniškega opismenjevanja) zanimivo predvsem ožje strokovno izobraževanje, smo izvedli še tretji modul *Priprava programov za samostojno učenje in izobraževanje na daljavo*. Namen seminarja je bil seznaniti udeležence, kako organizacijsko pripraviti neki izobraževalni program, tako da bo kar najbolj v pomoč ljudem pri samostojnem učenju.

Udeležba predstavnikov podjetij je bila pri posameznih modulih različna. Nekatera podjetja so se udeležila le uvodnega usposabljanja in izdelala svoj koncept, predstavniki drugih podjetij pa so vztrajali do konca in uspešno opravili vse tri module. Rezultati se že kažejo. Prvima dvema središčema v podjetjih - na Elektru Sloveniji in v sevniški Lisci, odprti sta bili v sklopu splošnoizobraževalnih središč - se je 17. novembra pridružilo še tretje v Planiki v Kranju, kmalu po tem pa tudi v Alpini v Žireh. Glede na objektivne prostorske razmere, pa tudi glede na zagnanost nosilcev središč lahko pričakujemo, da bodo začela delovati središča še v naslednjih podjetjih: IBI Kranj; Industrija usnja Vrhnika; Prevent, Slovenj Gradec; Kroj, Škofja Loka; Tekstilna tovarna Prebold; Peko v Trziču pa tudi panožno središče v zavodu IRCUO v Kranju.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje zagotovilo sredstva za opremo središč, sredstva za usposabljanje in sredstva za ljudi, ki bodo delali v središčih, in sicer na podlagi polovičnega financiranja. To pa pomeni, da mora podjetje toliko sredstev, kolikor jih bo pridobilo iz javnih virov, tudi samo prispevati.

Teško je natančno reči, kakšno vlogo bodo središča v podjetjih odigrala. Zelo verjetno bo vsako podjetje na svoj način in v skladu s svojimi posebnimi potrebami uporabilo nove možnosti, ki se jim s tem ponujajo. Nedvomno je to sicer majhen, a pomemben korak na poti k učeči se organizaciji. Zato jim zaželimo vso srečo!

Irena Benedik, ACS

Analiza pregleda Izobraževanje odraslih v Sloveniji – izvajalci in programi 2000/2001

V svetu nenehnih sprememb lahko uspešno delujemo le z nenehnim izobraževanjem in učenjem. Izobraževanje v šoli je postalo le priprava na proces, ki traja vse življenje.

V času vpisovanja v jesenske termine izobraževalnih programov v Andragoškem centru Slovenije pripravimo obsežen pregled ponudbe izobraževanja in učenja za odrasle v Sloveniji. Tokratna izdaja pregleda je bila že deveta in lahko rečemo, da je pregled postal dobrodošel pripomoček pri iskanju informacij za vse, ki se želijo izobraževati, se usposobiti za delo, ki ga opravljajo, ali pa se priučiti novih veščin, spretnosti in znanj. Kot eden redkih virov strnjениh informacij je pomemben tudi za strokovnjake, ki se ukvarjajo z informativno-svetovalno dejavnostjo na področju izobraževanja odraslih, in za podjetja, ki iščejo primerne izobraževalne programe za svoje zaposlene. Poleg knjižne izdaje pregleda smo že drugo leto pripravili pregled na CD-ju, informacije pa je možno poiskati tudi na spletni strani Andragoškega centra Slovenije, na naslovu: www.acs.si/pregled-io. Pregled je na voljo uporabnikom v splošnoizobraževalnih knjižnicah po Sloveniji in v različnih informativno-svetovalnih ustanovah za izobraževanje odraslih.

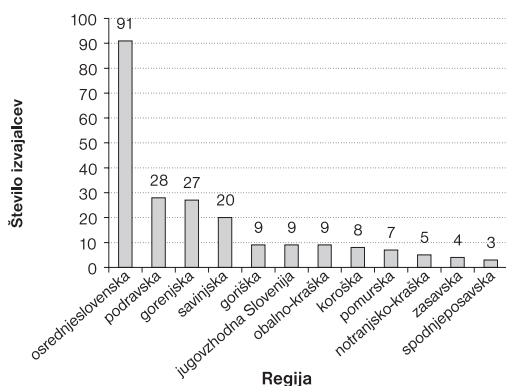
Rezultati analize

V pregledu za šolsko leto 2000/2001 je svojo izobraževalno ponudbo predstavilo 220 izvajalcev izobraževanj iz dvanajstih slovenskih regij. Ponudba v pregledu je iz leta v leto bogatejša in veseli nas, da je tudi odziv s strani izvajalcev vedno večji. Število izvajalcev se je v letošnjem letu povečalo za 34, kar 61 izvajalcev pa je v pregledu prvič. Struktura izvajalcev se glede na prejšnja leta ni veliko spremenila. Tudi letos prevladujejo zasebne organizacije in zasebne šole (37,7 %), ljudske univerze (16,4 %) in srednje šole (15,9 %), žal pa ponovno lahko ugotovimo, da je v pregledu še vedno premalo informacij o izobraževalni dejavnosti različnih knjižnic, muzejev, galerij, zbornic in drugih ustanov. Vzrokov za to je verjetno več, ne nazadnje tudi to, da izobraževalna dejavnost ni njihova primarna dejavnost, in se zato za objavo v pregledu ne odločajo.

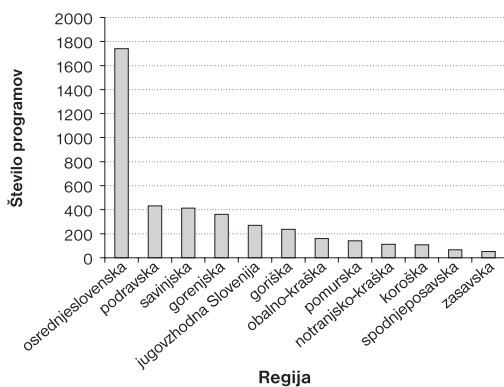
Pri razporeditvi izobraževalnih ustanov po regijah lahko opazimo, da so razlike v številu izvajalcev med regijami velike. Razporeditev izvajalcev izobraževanj v dvanajst regij je zelo neenakomerna. Vsakoletni podatki kažejo, da je večina izvajalcev izobraževanj za odrasle v osrednjeslovenski regiji (41,4 %), medtem ko je ponudba v regijah, kot so notranjsko-kraška, zasavska, spodnjeposavska regija, zelo skromna. Vsekakor pri teh ocenah ne smemo pozabiti na velikost in razvitost posamezne regije, kar se odraža tudi v izobraževalni ponudbi za odrasle.

graf 1

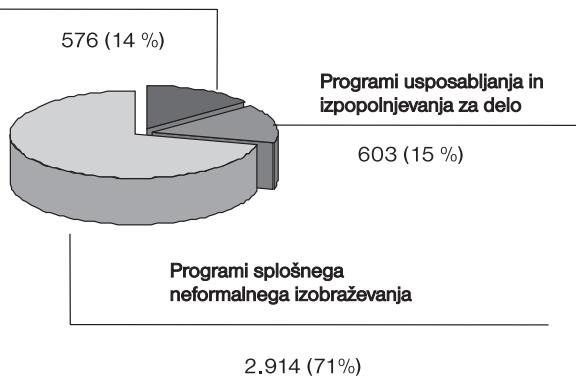
220 izvajalcev izobraževanj v pregledu bo v tem šolskem letu izvajalo 4.093 izobraževalnih programov za odrasle. Tako kot pri izvajalcih tudi pri programski ponudbi opazimo izjemno veliko odstopanje med osrednjeslovensko regijo in ostalimi regijami. Skoraj polovica (42,5 %) vse programske ponudbe je osredotočena v osrednjeslovenski regiji, ostala ponudba pa se razporedi po enajstih regijah. V najslabšem položaju sta tudi letos spodnjeposavska (1,6 %) in zasavska regija (1,3 %), kjer je ponudba programov za odrasle zelo skromna.

Večina izobraževalnih programov v pregledu je namenjena neformalnemu izobraževanju (71 %), le tretjina programov pa usposabljanju oziroma izpopolnjevanju za delo in izobraževanju za pridobitev izobrazbe. Pri programih splošnega neformalnega izobraževanja je največ jezikovnih programov brez javne veljave (38,4 %), jezikovnih programov z javno veljavo (20,9 %) ter programov računalniškega izobraževanja (18,4 %). Pri programih usposabljanja in izpopolnjevanja za delo prevladujejo programi poklicnega in strokovnega usposabljanja (54,4 %), ki nimajo javne veljave. Pri programih za pridobitev formalne izobrazbe pa je največja ponudba programov srednjega poklicnega izobraževanja (43,1 %). Večina programov v pregledu je brez javne veljave (70 %) in le tretjina z javno veljavo. Programe brez javne veljave bo izvajalo v tem šolskem letu 156 izvajalcev, programe z javno veljavo pa 134 izvajalcev.

graf 2

Programi za pridobitev izobrazbe

graf 3

(12,9 %, torej polovica vseh tehniških programov). Preostalih 23,4 % programov je razvrščenih na 12 področij, in sicer: ekonomsko-poslovno-organizacijsko (7,1 %), umetniško (4,8 %), trgovsko-gostinsko (4,2 %), pedagoško (3,4 %), družboslovno (3 %), biotehniško (1,6 %), zdravstveno (1,6 %), drugo (1 %), pravno-upravno (0,9 %), osebne storitve (0,9 %), šport in okolje (0,6 %) in raziskovalno-inovativno področje (0,2 %).

Pri izračunu števila prebivalcev na izobraževalni program v posamezni regiji smo prišli do naslednjih ugotovitev. V osrednjeslovenski regiji, ki ima največ odraslih prebivalcev in največ izobraževalnih programov za odrasle, pride na izobraževalni program najmanj ljudi (236 prebivalcev). Enaka situacija je tudi pri izračunu števila odraslih na enega izvajalca v posamezni regiji, kjer v osrednjeslovenski regiji pride na izvajalca 4.505 prebivalcev. Število prebivalcev na izvajalca oziroma na izobraževalni program je v drugih regijah precej večje.

Sklepne ugotovitve

Rezultati analize so pokazali, da imamo v Sloveniji bogato in pestro ponudbo izobraževanja in učenja za odrasle, vendar ponovno lahko ugotovimo, da je večina te ponudbe zgoščena v centru države, v obrobni delih države pa je ponudba zelo skromna. Izjemno veliko vlogo na področju izobraževanja odraslih imajo zasebne ustanove. Trenutna ponudba izobraževalnih programov je osredotočena le na dve vsebinski področji, in sicer področje tujih jezikov ter področje računalništva in informatike, ponudba drugih vsebin pa je precej manjša.

Erika Brenk, ACS

Motivacija brezposelnih za vključitev v Program 5000

Nadaljujemo s predstavitvijo rezultatov evalvacije Programa 5000 iz prejšnjih številčk Novičk.

Prvo merilo, s katerim smo ugotavljali pripravljenost brezposelnih za vključitev v izobraževanje, je bilo prostovoljna odločitev zanj. Iz zbranih podatkov lahko ugotovimo, da je bilo načelo prostovoljnosti v zelo visokem odstotku upoštevano pri vključevanju brezposelnih v izobraževanje v okviru Programa 5000. V izobraževalni program se je prostovoljno vključilo 98 % udeležencev, le 19 (2 %) udeležencev pa se je vpisalo v program proti svoji volji. Razlogi za to, da se niso prostovoljno odločili za nadaljevanje šolanja v tem programu, so naslednji: devet vprašanih je dejalo, da so se morali odločiti za *Program 5000* zaradi pritiska z Zavoda za zaposlovanje. Trije so se vključili v program zaradi zdravstvenih težav, ki so jim onemogočale nadaljnje delo, dva sta to storila iz finančnih razlogov, dva sta se želela vpisati v drug program, pa za to nista imela možnosti ali pogojev. Eden od ostalih treh anketirancev je navedel, da se je bil prisiljen vpisati v izobraževanje zaradi slabih življenjskih razmer, drugi je dejal, da nima želje po izobraževanju, tretji svoje odločitve ni znal pojasniti.

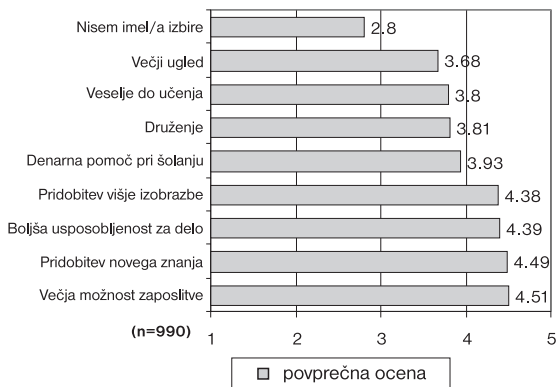
Drugi vidik prostovoljnosti in poznejše motiviranosti za uspešno dokončanje izobraževanja je tudi upoštevanje interesov pri izbiri izobraževalnega programa. 84 % brezposelnih nam je odgovorilo, da je svetovalec v celoti upošteval njihove želje v zvezi z vključitvijo v izobraževalni program, 12 % je bilo takih, kjer so bile želje delno upoštevane, v 3 % primerov pa so se udeleženci vpisali v program, ki ni bil po njihovi izbiri.

Zanimalo nas je tudi, kateri so bili tisti motivi, ki so prispevali k temu, da so se anketiranci vključili v zeleni program. Kot vidimo iz izračuna povprečne ocene¹ v grafu 1, so najviše ocenili večjo možnost zaposlitve in pridobitev novega znanja. Sledijo jim pridobitev višje izobrazbe in želja po boljši usposobljenosti za delo. Med vsemi dejavniki pa sta višji ugled in veselje do učenja tista, ki sta najmanj vplivala na to, da so se brezposelni odločili za nadaljevanje šolanja. Skoraj četrtina anketirancev meni, da je bil zelo pomemben dejavnik pri odločitvi za vključitev v program to, da niso imeli druge izbire.

Ker smo anketirance spraševali samo po dejavnikih, ki so bili že predhodno določeni in za katere smo menili, da najbolj vplivajo na vključevanje oseb v izobraževalni program, smo na koncu dodali še vprašanje o drugih razlogih, zaradi katerih so se odločili za *Program 5000*. Večina vprašanih ni navedla drugih razlogov, 6 % pa jih je dejalo, da je veselje do poklica eden od razlogov, zaradi katerega so se odločili za nadaljevanje izobraževanja. Le 2 % oseb sta kot razlog vključitve v nadaljnje šolanje navedla težave z zdravjem, sledijo jim: pridobitev višje izobrazbe, povečane možnosti zaposlitve, osebni razlogi, finančna preskrbljenost, usposobljenost za delo in dokončanje šole, ustanovitev podjetja ter pridobivanje znanja.

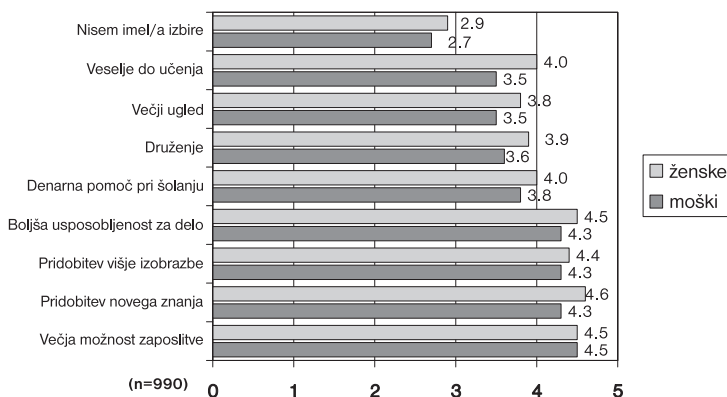
Graf 1: Motivi brezposelnih ob vključitvi v Program 5000 (povprečna ocena)

Vir: RP Evalvacija Programa 5000, ACS 2000

V grafu 2 vidimo, da so ženske na splošno vse razloge ocenile z višjimi ocenami kot moški. Vrstni red motivov je pri vseh razmeroma enak. Če primerjamo razlike v motivih za vključitev v izobraževanje po spolu, opazimo, da so za ženske bolj pomembni naslednji motivi: veselje do učenja, večji ugled v družbi, pridobitev novega znanja, možnosti druženja oz. spoznavanja novih ljudi in boljša usposobljenost za delo. Manjše razlike najdemo pri motivih večja možnost za zaposlitev in pridobitev višje izobrazbe.

Graf 2: Motivi za izobraževanje glede na spol (povprečna ocena)

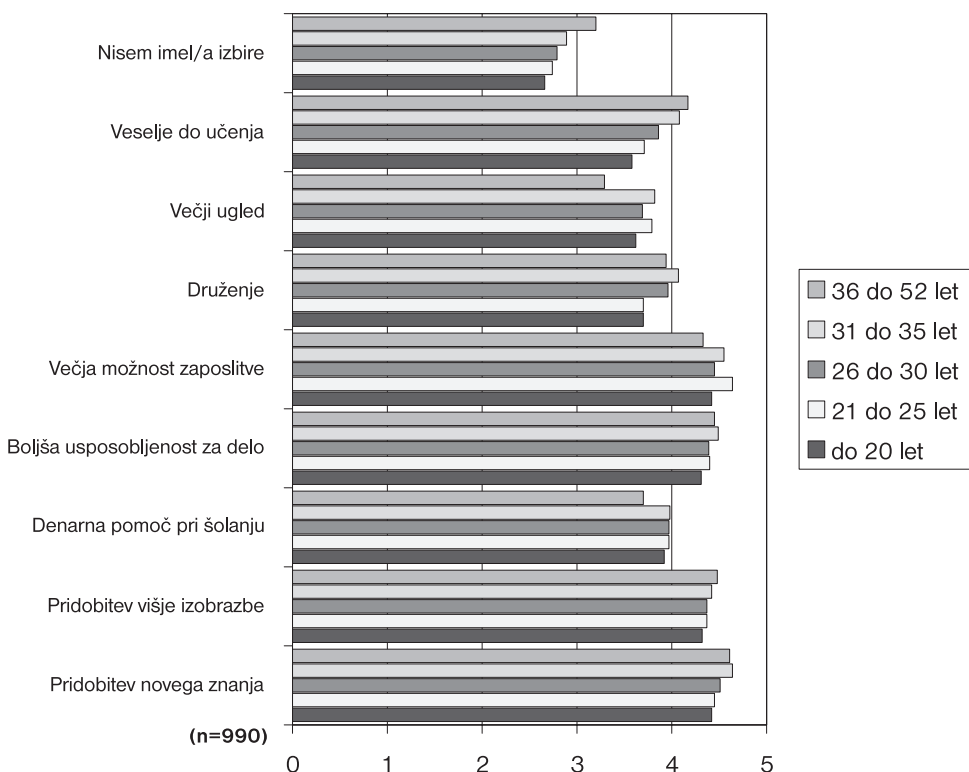

Vir: RP Evalvacija Programa 5000, ACS 2000

Oglejmo si še motive za izobraževanje po starosti (graf 3). Analiza dobljenih podatkov pokaže, da je pridobitev novega znanja in višje izobrazbe, skupaj z boljšo usposobljenostjo za delo, možnostjo denarne pomoči pri izobraževanju in večjim ugledom bolj pomembna za udeležence, starejše od 30 let. Večja možnost zaposlitve pa je pomembnejši razlog za mlajše udeležence *Programa 5000*. Za mlajše je tudi značilno, da so se za izobraževanje odločili 'bolj' prostovoljno kot starejši, pri katerih je bila izguba zaposlitve najbrž tista prisila, da se vključijo v izobraževanje. Razlike po starosti so statistično značilne pri vseh motivih razen pri pridobitvi novega znanja, denarni pomoči pri izobraževanju in boljši usposobljenosti za delo, ki so enako pomembni za vse starostne skupine.

Graf 3: Motivi za izobraževanje glede na starost (povprečna ocena)

Vir: RP Evalvacija Programa 5000, ACS 2000

Marko Radovan, ACS

Z LERN-om in internetom do znanja

Organizacija LERN, s katero sodelujemo že pet let, svoja usposabljanja vse bolj usmerja tudi v internet. Od svoje ustanovitve, sredi 70. let, se ukvarjajo z marketingom v izobraževanju. Svojim članom, ki jih je trenutno okrog 4.000 in so iz osmih držav, ponujajo predvsem praktične nasvete in namige, kako v zelo konkurenčnem okolju pridobiti nove stranke in jih zadovoljiti tako, da se bodo vrnile. V ta namen mesečno izdajajo 12 različnih glasil (za različne ciljne skupine izobraževalcev), natisnili so že okrog 40 knjig, organizirajo pa tudi seminarje. Njihovi člani imajo dostop do obsežne podatkovne zbirke, v kateri se stekajo izkušnje vseh njihovih članov – tiste, ki so se v praksi izkazale kot koristne in uspešne. Vsako leto organizirajo konferenco, letošnja je potekala od 7. do 9. decembra v Chicagu.

Doslej so vsako leto ponudili tudi enoletno brezplačno članstvo desetim izobraževalnim organizacijam v Sloveniji, letos pa tudi izobraževalcem iz vzhodnoevropskih držav.

Pred dvema letoma so izvedli prvi seminar prek interneta, danes pa jih je na voljo že pet, in sicer: Kako poučujemo odrasle; Učenje s pomočjo interneta; Uporaba demografskih podatkov za povečanje uspešnosti programa; Načrtovanje poučevanja s pomočjo interneta in Marketing s pomočjo interneta. Izvajali so jih v času od avgusta do novembra.

Tudi nam so ponudili udeležbo na seminarjih, in sicer za deset udeležencev brezplačno. Tiste, ki so se seminarjev udeležili, smo prosili, naj napišejo svoje mnenje o takšnem načinu učenja. Nekaj se jih je odzvalo in zelo pozitivno ocenilo takšen način dela. Najbolj izčrpno pa ga je opisala gospa Karmen Štumberger iz SinesiS d.o.o., zato ga objavljamo v celoti:

Najprej prisrčna hvala za posredovano možnost prisostvovanja na internetnem seminarju. Naj v nadaljevanju strnem nekaj svojih misli.

Organizator seminarja online nas je pravočasno opremil z najpomembnejšimi podatki, ki so nam omogočili lažje spremljanje seminarja. Dobili smo seznam udeležencev z elektronskimi naslovi (331 udeležencev), pravila za komuniciranje, ob koncu posameznega dne ali pa na začetku naslednjega pa smo lahko rešili kratek kviz o poznavanju teme. Poleg osrednjega dogajanja je bilo organizirano tudi delo v manjših skupinah - glede na interes. O učenju smo se odločali popolnoma sami. To nas je morda kdaj zapeljalo v skušnjavo, da se po napornem dnevu seminarja ne bi udeležili.

Izkušnja takšnega učenja je nekaj posebnega. Prvi dan so nekateri udeleženci previdno posredovali svoja mnenja in izražali tudi to, da so prvič na takem izobraževanju. V diskusijah so po tem uvodnem "tipanju" potekale zanimive razprave o prednostih in pomanjkljivostih izobraževanja online in moderator William Draves je nekajkrat na dan odgovarjal na postavljena vprašanja ter spodbujal nadaljnjo komunikacijo.

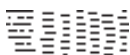
Neki predavatelj je dejal: "Si morete zamisliti moje študente, ko bodo slišali, da sem ves teden na seminarju, jaz pa bom poleg tega prisoten tudi pri njihovih predavanjih?" To vsekakor kaže na prednosti, ki jih ponuja izobraževanje online. William Draves je napovedal, da bo v 21. stoletju 50 % izobraževanja potekalo po internetu. To bo neke vrste mala revolucija, podobna, kot je bila okrog leta 1900, ko so konje zamenjali avtomobili.

Kljub temu bo tradicionalno učenje ohranilo svoj pomen, saj naj bi ga bila v prihodnosti še vedno okrog polovica. Že glede na raznovrstnost slogov učenja in pomena sprejemanja informacij z raznovrstnimi kanali je to smiselno in potrebno ohraniti. Vsekakor je internet spremenil način, kako se učimo in poučujemo, spremenila pa se je tudi vloga učitelja.

Zaključim lahko z naslednjo mislijo: prenehajte investirati v gradnjo novih zgradb, v katerih naj bi potekalo izobraževanje; investirajte raje v izobraževanje online. Ljudje smo namreč lahko dosti bolj produktivni, če delamo doma: tako delamo več časa, poleg tega pa lahko preživljamo tudi prijetne ure ob prostočasnih dejavnostih.

P. s.: Sporočite mi prosim, ali obstaja še kakšna možnost za udeležbo na seminarju online.

Irena Benedik, ACS

Zahvala z družboslovnega in pedagoškega liceja "Slomšek"

Iz zamejske Slovenije, z Državnega družboslovnega in pedagoškega liceja A. M. Slomšek iz Trsta, smo dobili prijetno pismo, v katerem nam gospa Alenka Rebula sporoča, kako uporabne so vsebine, ki jih prebere v Novičkah, tudi pri njenem delu z dijaki. Zato da boste tudi drugi bralci Novičk izvedeli, kam vse se širi koncept vseživljenjskega učenja, ki ga skupaj razvijamo, to pismo tudi objavljamo.

Uredništvo

Že več mesecev mi pošiljate Novičke, ki jih z veseljem berem in uporabljam. Verjetno vas bo veselilo vedeti, da sem fotokopirala in razmnožila (za peti razred liceja) celotno publikacijo o letošnjih dobitnikih priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih. Gradivo sem namreč uporabila kot branje za dijake v okviru osemurnega modula *Čustva in motivacija v življenjskem ciklusu*. Obenem sem vseživljenjsko izobraževanje vključila kot obvezno vsebino v program psihologije za peti letnik za državni izpit (in sicer ne le za letos temveč za stalno). Tudi knjige, ki sem jih kupila na vašem sedežu, z veseljem uporabljam in posojam dijakom za domače branje.

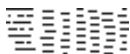

Zelo cenim vaše delo, občudujem obseg in kvaliteto vaše ponudbe in se obenem čudim, zakaj nacionalni program psihologije in družboslovja za gimnazije ne predvideva obravnave tega področja. To je namreč bistveno za prihodnost. Prav lepo vas pozdravljam in vam želim veliko uspeha.

Alenka Rebula

UTRINKI IZ SVETA

Pogovor z Alanom Tuckettom, II. del **Z zviševanjem pismenosti ljudem povečujemo življenjske priložnosti**

Velika Britanija je bila ena od 11 držav, ki so se vključile v mednarodno raziskavo o pismenosti odraslih že v prvem krogu. Takrat se je znašla na najnižjih klinih lestvice pismenosti v zahodnih državah. Seveda takšnih rezultatov tamkajšnja javnost ni pričakovala in povzročili so podoban šok, kot so ga povzročili rezultati o pismenosti odraslih pri nas. Vendar se ne gre slepiti: pismenost v Veliki Britaniji je za nekaj stopenj višja od pismenosti v Sloveniji, to pa je med drugim plod obsežnih kampanj za zviševanje pismenosti, ki tam potekajo že več kot 25 let. Kljub temu se je britanska vlada nemudoma odzvala, in to ne le na deklarativni ravni.

O tem, kako se v Veliki Britaniji lotevajo tega problema in izobraževanja odraslih nasploh, sem se pogovarjala z Alanom Tuckettom, direktorjem tamkajšnje Nacionalne organizacije za nadaljevalno izobraževanje odraslih (NIACE), ki se je v Tednu vseživljenjskega učenja mudil pri nas. Tokrat objavljamo drugi del intervjuja.

Velika Britanija se je vključila v mednarodno raziskavo o pismenosti. Pokazalo se je, da raven pismenosti zaostaja za tisto v drugih razvitih državah. Podobno kot v Sloveniji so precejšnje razlike med visoko izobraženimi posamezniki in tistimi z nižjo izobrazbo. Ali ste pričakovali takšne rezultate? Kako so odmevali v javnosti in kako se je odzvala vlada?

Seveda, takšne rezultate sem pričakoval. V prvem delu raziskave se je Velika Britanija poleg Poljske znašla na dnu lestvice, na zadnjem mestu med zahodnimi državami. To je bilo šokantno za našo javnost. Kaže pa na razdeljenost v družbi glede izobraževanja. Imamo zelo dober izobraževalni sistem za gospodarsko proizvodnjo, imamo majhno število ljudi, ki so izjemno visoko izobraženi in imajo v svojih rokah vso moč odločanja. Večina ljudi pa, ko pride na delo, skupaj s klobuki 'obesi' tudi svoje možgane: o ničemer jim ni treba razmišljati niti spraševati. Takšna organizacija je popolnoma neprimerna v tem trenutku in v novem gospodarstvu ne deluje.

Že 25 let obstaja Nacionalna agencija za reševanje problema pismenosti in prav toliko časa potekajo kampanje za zviševanje pismenosti. Ta agencija je imela zelo velike težave

pri prepričevanju vlade o potrebnosti tega, da se pridružimo raziskavi. Ko pa so rezultati prišli na dan, je vlada organizirala Moserjev odbor, ki je začetek lanskega leta poročal o tem, kako problem pismenosti na novo reševati. Poročilo je predlagalo vrsto poglobitvenih ukrepov za dvig ravni pismenosti in vlada je nemudoma povečala investicije v to področje. Poročilo je zelo jasno izpostavilo zvezo med revščino in nizko besedilno ter nizko računsko pismenostjo ter tudi zvezo med nizko pismenostjo in kriminaliteto. Torej če zvišujemo pismenost, s tem ponudimo ljudem tudi boljše možnosti za življenje. Vlada je veliko vsoto namenila za zviševanje pismenosti, dvakrat ali trikrat višjo, kot je bila ta vsota do zdaj. Če pa se primerjamo s Švedsko, ki je na vrhu lestvice pismenosti in ki je raziskavo o pismenosti prav tako sprejela kot velik izziv ... Pri njih ima vsak odrasli, ki po mednarodni metodologiji ne dosega tretje ravni pismenosti, pravico do plačanega enoletnega dopusta za izobraževanje za izboljšanje pismenosti (tudi program je brezplačen). Pri nas pa je ugodnost le ta, da so ti programi brezplačni.

Po mojem mnenju Moserjevo poročilo vsebuje enake napake, kot smo jih že napravili, saj pismenost pojmuje kot skupek tehničnih spretnosti, ne govori o vrstah pismenosti in ne upošteva različnih kontekstov, v katerih ljudje berejo in pišejo. Ena od pomanjklivosti Moserjevega poročila je ta, da si prizadeva ustvariti nacionalne standarde, nacionalne naloge in sprožiti veliko promocijsko kampanjo. Najverjetneje pa se veliko ljudi, ki ima težave s pismenostjo, v te programe ne bo vključilo. Pismenost bi morali vključiti v vse oblike izobraževanja, na vseh področjih potrebujemo podporo pismenosti. Moserjev odbor je spregledal ljudi, ki imajo velike težave s pismenostjo, na primer ljudi s posebnimi potrebami, pa tudi ljudi, ki angleško govorijo kot drugi jezik. Njihove potrebe pa so seveda prav tako pomembne.

Vendar je Vlada naredila korak naprej pri stvareh, ki jih Moserjevo poročilo ne vsebuje, organizirali so nov odbor, ki naj bi vsa ministrstva povezal v prizadevanju za višjo pismenost. S tem smo znotraj vlade dobili močno medsektorsko podporo programom pismenosti.

Ste se tudi v vaši organizaciji na podlagi rezultatov o pismenosti odločili kako ukrepati?

Ko se je pred leti organizirala Nacionalna agencija za pismenost, tudi ta je izšla iz NIACE, smo se odločili, da delovanje na tem področju prepustimo njej. Toda po raziskavi smo spoznali, da pismenosti preprosto ne moremo ločevati od drugih področij izobraževanja odraslih, da moramo delovati celostno.

V partnerstvu z Agencijo za temeljne spretnosti smo začeli s programom, namenjenim okrepitvi temeljnega učenja v skupnosti. S številnimi drugimi agencijami delamo pri projektu za odrasle z učnimi težavami, da bi tako okrepili aktivno državljanstvo ljudi, ki se učijo počasi. Prav zdaj v partnerstvu z drugimi organizacijami pripravljamo nekaj predlogov za ljudi, ki jim je angleščina drugi jezik.

Ali menite, da so vsi ti ukrepi zadostni za to, da pismenost dvignejo na zaželeno raven?

To je začetek, ni pa dovolj, da bi pismenost resnično dvignili na primerno raven. OECD-jevo poročilo o mednarodni raziskavi o pismenosti (*Pismenost v informacijski dobi*) jasno pove, da človeškega kapitala ni brez socialnega kapitala. Za to, da bi ustvarili družbo, v kateri bi vsak imel dovolj zaupanja za učenje in izobraževanje, bi morali učenje podpirati tudi v najbolj obrobni in izolirani skupnostih. To je trda in dolga pot in zahteva vključevanje socialne politike, ne le izobraževalne. Moserjevo poročilo je velik korak naprej, saj je dal nov in velik poudarek pismenosti na nacionalni ravni, vendar samo to ne bo rešilo problema. Reši ga lahko le učinkovita regenerativna politika, ki bo spodbujala učenje na delovnem mestu. Podjetja bi morala prevzeti odgovornost za učenje zaposlenih, ustvariti bi bilo treba novo zavzetost za oblikovanje novih delovnih mest. Tako bi ljudje po tem, ko se naučijo brati in pisati, imeli možnost zasesti novo delovno mesto in napredovati. To je še posebej pomembno za ženske, ki so na obrobju in večinoma zaposlene za delni delovni čas. Vsa ta vprašanja so prav tako pomembna kot tehnološki razvoj.

Pred leti se je v Veliki Britaniji zamenjala vlada. Ali je nova, laburistična politika pomembno vplivala tudi na izobraževanje odraslih?

Britanska vlada je že v stari sestavi uvidela, da je za gospodarsko rast treba investirati tudi v vseživljenjsko učenje. Torej je nova vlada nekatere ukrepe že dobila na mizi in jih je le okrepila. Največja pridobitev z novo vlado pa je vizija vseživljenjskega učenja državnega sekretarja Davida Blunketta. Ob prvi izvedbi Tedna odraslih učencev je oznanil ustanovitev nacionalnega odbora za vseživljenjsko učenje. Leta 1998 je vlada izdelala Zeleno knjigo, napisal je uvod, ki je vizija vseživljenjskega učenja. V njem opisuje gospodarski pomen izobraževanja, poudarja pa, da izobraževanje podpira celotno osebnost.

Naslednje leto je izšel dokument, nov zakon, ki bo stopil v veljavo v aprilu naslednjega leta in združuje financiranje za usposabljanje na delovnem mestu, za poklicno izobraževanje in za izobraževanje odraslih v skupnosti v celoto. Ta nova finančna oblast bo imela odbor za odrasle in odbor za mladino. To je dobro iz več razlogov. Za izobraževanje odraslih je namenjenega več denarja kot kdaj koli doslej, ustvarili so neprimerno več možnosti za njih, tudi na univerzah in kolidžih. Nastopila je politika, ki približuje učenje v skupnostih, ki so izključene.

Z novo vlado so res nastopile spremembe, čeprav gre do določene mere za nadaljevanje politike od prej. Po drugi strani pa je več politične energije, izobraževanje odraslih je z novo vlado pridobilo, predvsem skupine revnih in izključenih. Te so v središču novih pobud te vlade. To resnično podpiram.

Mag. Maja Korošak, ACS

S POTI

Z delavnice o medijski pismenosti

Slovenija je ena izmed osmih sodelujočih držav v transnacionalni študiji medijske pismenosti, katere pobudnika in nosilca sta Japonski nacionalni inštitut za raziskovanje v izobraževanju (NIER) in Unescov Inštitut za izobraževanje (UIE) iz Hamburga. Sodelujoči v raziskavi smo ledino orali konec lanskega leta, ko smo začeli zbirati podatke, potrebne za raziskavo, dobro leto dni za tem pa se nam obetajo prvi sklepi.

Med 9. in 11. novembrom 2000 je v Tokiu na Japonskem potekala mednarodna delavnica o medijski pismenosti z naslovom *Vseživljenjsko učenje v informacijski dobi: Transnacionalna študija o medijski pismenosti v učečih se družbah*. Na delavnici smo sodelovali predstavniki iz devetih t. i. tranzicijskih držav. Prvotnim osmim, Južni Afriki, Mehiki, Braziliji, Tajski, Kitajski, Japonski, Madžarski in Sloveniji, se je naknadno pridružila še Južna Koreja. Delavnico so aktivno spremljali tudi predstavniki iz držav organizatoric, predvsem tisti iz vlad in medvladnih organizacij, ki se pri svojem delu ukvarjajo z medijsko pismenostjo. Vseh udeležencev na delavnici je bilo 35.

Delavnica je predstavljala eno od zaključnih faz raziskave, organizatorja, NIER in UIE, pa sta jo pripravila predvsem z namenom, da bi od predstavnikov iz sodelujočih držav, sicer avtorjev študij primerov, pridobila še zadnje pomembne informacije o stanju medijske pismenosti v njihovi državi, ki jih potrebuje za pripravo končne, kvalitativne analize.

Udeležence sta uvodno pozdravila generalni direktor NIER Kanehisa Jamada in vodja projekta pri UIE Toshio Ohsako ter poudarila, da predstavlja medijska vzgoja v učečih se družbah pomemben del vseživljenjskega učenja za aktivno državljanstvo. Zato sta si NIER in UIE zadala nalogo, da bosta s pomočjo transnacionalne študije skušala prispevati k razvoju novih programov in izboljšanju obstoječih, vsebin in metod medijskega izobraževanja za vse stopnje izobraževanja in bosta pri tem upoštevala različna kulturna ozadja sodelujočih držav.

Sledili sta zanimivi poročili japonskih strokovnjakov. O stanju in smereh razvoja medijske pismenosti na Japonskem je spregovoril Yoshihiro Yamamoto z univerze Ritsumeiken in poudaril, da imajo pri razvijanju medijske pismenosti osrednjo vlogo starši, učitelji in drugi izobraževalci, in ne predstavniki različnih medijev. Zato bodo na Japonskem v bližnji prihodnosti največ pozornosti namenili razvoju še kakovostnejših programov usposabljanja za učitelje in druge izobraževalce, ki bodo poučevali in skrbeli za medijsko vzgojo državljanov.

Z drugim poročilom smo pregledali in osvežili enotne kazalce, po katerih so nastajale študije primerov oz. katerih smo se držali avtorji pri pisanju izdelkov. Študije primerov so na-

mreč nastajale po vnaprej predpisani metodologiji, ki sta jo pripravila NIER in UIE. Zamišljena je bila tako, da je vsak avtor z vidika svoje države najprej pojasnil izobraževalno shemo in udeležence izobraževanja, tako šolskega kot zunajšolskega; v naslednjem je opisal medijsko okolje z medijsko politiko in pojme, kot so: mediji, množični mediji, novi mediji, medijska pismenost, ter podal statistične podatke o dostopnosti medijev; najdaljše poglavje pa smo avtorji namenili medijskemu izobraževanju oz. izobraževanju za medije. Obdelali smo ga z vidika vseh stopenj izobraževanja, od predšolske vzgoje do univerzitetnega izobraževanja, tako formalnega kot neformalnega.

Sledil je osrednji del seminarja, predstavitev študij primerov. Vsaka država je imela na voljo 45 minut, približno 30 minut je bilo namenjenih sami predstavitvi, tej pa je sledil komentar. Komentarje so pripravili sodelavci NIER ali strokovnjaki iz drugih vladnih japonskih institucij, ki se ukvarjajo z medijsko pismenostjo. Vsaka država je imela svojega komentatorja, ta pa se je za svojo vlogo pripravil po temeljiti preučitvi študije primera za državo, ki jo je preučeval.

Prvi dan so se predstavili domačini, Južna Koreja in Tajska, naslednji dan pa vsi ostali. Zadnji dan je bil namenjen pregledu krajše primerjalne analize konceptov medijske pismenosti in medijskega izobraževanja med sodelujočimi državami ter oblikovanju splošnih smernic in dogovorov o nadaljnjih fazah raziskave NIER-UIE. Krajša analiza osnovnih definicij, opravil jo je profesor Katsumi Okao z univerze v Osaki, je pokazala, da smo države, vključene v raziskavo, kljub različnim socialnim in kulturnim ozadjem, v zelo podobnem položaju. Druži nas namreč velika pojmovna zmeda. Obstaja pa tudi veliko držav, npr. Tajska, Južna Koreja, Kitajska, Mehika in Brazilija, ki še nimajo izdelanih definicij o medijski pismenosti (Media Literacy) in medijskem izobraževanju (Media Education). Sicer pa so med državami tudi velike razlike, te so se posebej pokazale v različnih konceptih medijskega izobraževanja, ki ga organizirajo za posamezne ciljne skupine.

O podrobnejših rezultatih raziskave je za zdaj še prezgodaj govoriti, saj končna, kvalitativna analiza študij primerov ostaja še nedokončana naloga NIER in UIE. Na osnovi končne analize bosta pripravila priporočila za razvoj programov medijskega izobraževanja, predloge za nadaljnje raziskovanje uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter izdelala predloge za pospeševanje izobraževanja s pomočjo novih medijev za vsako posamezno državo. Rezultate raziskave, priložene bodo tudi študije primerov vseh sodelujočih držav, bodo izdali v skupni publikaciji, ki bo predvidoma izšla februarja 2001.

Takrat bomo o tem tudi poročali.

Melanija Končina, ACS

Inštitut za mednarodno sodelovanje Nemške zveze ljudskih univerz **Seminarji in konference v okviru projekta EBIS**

Inštitut za mednarodno sodelovanje Nemške zveze ljudskih univerz (IIZ/DW) iz Bonna v okviru projekta EBIS (Izobraževanje odraslih v jugovzhodni Evropi) spodbuja, podpira in soorganizira različne seminarje in konference. Teh prireditvev se aktivno udeležujejo tudi predstavnice iz Slovenije, njihova kratka poročila bomo objavljali v Novičkah.

Za morebitne podrobnejše informacije o dejavnosti IIZ/DW v Sloveniji in o projektu EBIS se lahko obrnete na Olgo Drofenik, namestnico direktorice ACS, tel. 01 5842 563, el. naslov Olga.Drofenik@acs.si ali na koordinatrico IIZ/DW za Slovenijo Metko Rečnik tel. 01 4374 499, e-mail Metka.Recnik@siol.net, v izdelavi pa je tudi spletna stran projekta EBIS oz. INEBIS na naslovu <http://www.INEBIS.com> ali <http://www.INEBIS.org> ali <http://www.INEBIS.net>

Evropska unija in jugovzhodna Evropa Split, 11. do 14. november 2000

V organizaciji Hrvatske zajednice pučkih otvorenih učilišta in EAEA (Evropske asociacije za izobraževanje odraslih) ter ob podpori IIZ/DW je v Splitu potekal 3-dnevni seminar na temo *Evropska unija in jugovzhodna Evropa*. Seminarja se je udeležilo 32 seminaristov iz Hrvaške (Ljudska univerza Agora in Andragoški center Zagreb, Ljudska univerza Pula), BiH (Ljudska univerza Gornji Vakuf, NGO Amica Educa iz Tuzle, Bosanski kulturni centar Sarajevo), Makedonije (Projektbiro, Neoconsulting), Madžarske (Society for the dissemination of the scientific knowledge, Hungarian high school society, DW Projektburo) in gospod Uwe Gartenschlaeger, vodja projekta EBIS z Inštituta za mednarodno sodelovanje Nemške zveze ljudskih univerz (IIZ/DW). Namen seminarja je bil predstaviti izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje na ravni evropske politike in vlogo EAEA. Delo v delavnicah je temeljilo predvsem na možnostih mednarodnega povezovanja pri uresničevanju skupnih interesov in možnosti na področju izobraževanja odraslih v državah, ki so zajete v Paktu stabilnosti.

Iz Slovenije so na seminarju sodelovale: Vesna Dular, predsednica Zveze ljudskih univerz Slovenije in direktorica Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto, Nada Babič-Ivaniš in Nada Žagar iz ZIK Črnomelj ter Irena Zagajšek in Zvezdana Vidic iz Glotte Nove v Ljubljani.

Predavateljica gospa Sigi Gruber, tajnica Evropskega združenja za izobraževanje odraslih (EAEA), s sedežem v Bruslju, je predstavila delovanje EU na področju izobraževanja odraslih, možnosti vključevanja držav jugovzhodne Evrope v različne projekte in pripravo projektov.

Po uvodnem govoru svetovalca Vlade Republike Hrvaške za vzgojo in izobraževanje, kulturo in znanost, je gospa Sigi Gruber, glavna tajnica EAEA, predstavila Evropsko asociacijo za izobraževanje odraslih kot enega od možnih partnerjev pri uresničevanju projektov razvoja izobraževanja odraslih. EAEA (www.eaea.org) je transnacionalna, neprofitna asociacija, katere cilj je povezati in predstavljati predvsem nevladne organizacije, ki so neposredno vključene v izobraževanje odraslih. Danes EAEA sestavlja 110 organizacij iz 28 držav. EAEA sodeluje z nacionalnimi in regionalnimi vladami, mednarodnimi telesi in organizacijami, kot so Evropska unija, Svet Evrope, ICEAE, UNESCO in ILO.

Na kratko je obravnavala tudi finančna sredstva, namenjena izobraževanju odraslih v EU glede na države jugovzhodne Evrope. Govorili smo o aktualnem razvoju in trendih vseživljenjskega izobraževanja ter možnostih vključevanja držav jugovzhodne Evrope v različne projekte. V naslednjih dneh nam je gospa Gruber predstavila vlogo in delovanje EAEA ter pripravo projektov. Seznanila nas je s pridobivanjem podatkov prek interneta. Zadnji dan smo tudi praktično sestavili pisno vlogo za projekt, gospa Gruber pa jo je komentirala.

Seminar je bil zelo zanimiv in poučen iz več razlogov. Seznanili smo se s praktičnimi pripravami za pisanje projektov, z možnostmi in področji, ki so v interesu razvijanja EU, in ne nazadnje smo vzpostavili osebne stike z institucijami, s katerimi bomo lahko v prihodnosti sodelovali v skupnih, mednarodnih projektih.

1. Konferenca o izobraževanju odraslih Hrvatske zajednice pučkih otvorenih učilišta

Split, 15. in 16. november 2000

V Splitu je 15. in 16. novembra potekala *1. Konferenca o izobraževanju odraslih*, ki jo je organizirala Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta (Hrvaška zveza ljudskih univerz). Predstavnikom 70 ljudskih univerz, članic hrvaške zveze ljudskih univerz, je bila predstavljena strategija razvoja vseživljenjskega učenja v luči politike Evropske unije. V referatu sta jo povzela Sigi Gruber, glavna tajnica Evropske zveze za izobraževanje odraslih (EAEA), in Uwe Gartenschlaeger, vodja projekta EBIS - prispevek k stabilnosti jugovzhodne Evrope z razvojem lokalnih in regionalnih struktur izobraževanja odraslih.

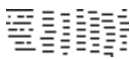
Svoje izkušnje na področju izobraževanja odraslih v državah v tranziciji so predstavili gostje iz Madžarske, Bosne in Hercegovine, Makedonije in Slovenije. Slovenijo je zastopala Vesna Dular, predsednica Zveze ljudskih univerz Slovenije. V kratkem referatu je povzela razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji v obdobju od osamosvojitve in predstavila ključne subjekte, ki so vplivali na izrazit napredek v razvoju izobraževanja odraslih v naši državi v obdobju zadnjih pet let.

Na konferenci je bila predstavljena strategija razvoja izobraževanja v Hrvaški v 21. stoletju s poudarkom na izobraževanju odraslih. Poseben poudarek so organizatorji namenili tudi pereči problematiki brezposelnosti in drugim ključnim problemom, ki so nastopili kot posledica vojne. Udeleženci so na delavnicah obravnavali vlogo ljudskih univerz pri reševanju akutnega stanja in se seznanili z možnostmi informatizacije ljudskih univerz, ki je gotovo eden od temeljnih pogojev za uspešno delo na postavljenih nalogah.

Konferenca je bila tudi priložnost za iskanje skupnih interesov in dogovore o medsebojnem sodelovanju hrvaške in slovenske krovne asociacije ljudskih univerz. Predsednika obeh združenj, Damir Matković in Vesna Dular, sta napovedala skorajšnji podpis memoranduma o medsebojnem sodelovanju Hrvatske zajednice otvorenih pučkih sveučilišta in Zveze ljudskih univerz Slovenije.

Vesna Dular, Irena Zagajšek in Zvezdana Vidic,
Zveza ljudskih univerz Slovenije

Izkušnje, pričakovanja in perspektive v evropskem sodelovanju na področju izobraževanja odraslih

Od 27. od 31. oktobra sem se udeležila delavnice na temo *Izkušnje, pričakovanja perspektive v evropskem sodelovanju na področju izobraževanja odraslih* v Hannoveru.

Delavnico je organiziral Inštitut za mednarodno sodelovanje Nemške zveze ljudskih univerz iz Bonna, ki že od leta 1969 podpira projekte izobraževanja odraslih, usmerjene k socialnemu, gospodarskemu, političnemu in kulturnemu učenju. Potekala pa je na prijaznem kolidžu Heimvolkshochschule Stephansstif v Hannoveru.

Poglavitni namen hannovrske delavnice, udeležili so se je tako predstavniki iz srednje in vzhodne Evrope kot tudi iz zahodne Evrope, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, je bilo poleg izmenjave in kritične evalvacije izkušenj v dosedanjih mednarodnih projektih še zlasti sklepanje ustreznih novih partnerstev in idej za možne mednarodne projekte.

Poglavitni namen našega sodelovanja in udeležbe na omenjeni delavnici je bil predstaviti Zvezo ljudskih univerz Slovenije, njeno dejavnost ter njene članice, za našo boljšo prepoznavnost v evropskem prostoru.

Na delavnici *Izkušnje, pričakovanja perspektive v evropskem sodelovanju na področju izobraževanja odraslih* je sodelovalo okoli 45 udeležencev iz 16 držav, od teh več kot

polovica iz držav srednje in vzhodne Evrope, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. Udeleženci delavnice so bili predvsem predstavniki nevladnih, medvladnih neprofitnih kot tudi profitnih organizacij.

Uvodni pozdravni govor na delavnici sta imela novi predsednik EAEA Jorma Turunen iz Finske in namestnik direktorja Inštituta za mednarodno sodelovanje Nemške zveze ljudskih univerz dr. Michael Samlowski, slednji je bil tudi glavni koordinator delavnice.

Delo v delavnici je bilo problemsko zastavljeno in zamišljeno kot dialog med udeleženci iz različnih območij kot tudi različnih področij dela v izobraževanju odraslih, ki ga pokrivajo. Poglavitna naravnost in cilj delavnice je bil analizirati in osvetliti postavljena problemska vprašanja skozi izkušnje, ki smo jih udeleženci že pred tem pridobili v mednarodnih evropskih projektih.

Posebno pozornost smo na delavnici posvetili naslednjim vprašanjem:

- administrativni problemi, s katerimi se srečujemo pri izpeljavi mednarodnega projekta;
- problemi in težave, s katerimi se srečujemo pri iskanju partnerjev za mednarodne projekte iz različnih držav;
- pomen učenja iz izkušenj drugih in realne možnosti prenosa teh izkušenj iz enega nacionalnega okolja v drugega;
- razlogi in argumenti za nesodelovanje izobraževalnih institucij za odrasle v mednarodnih projektih.

Ob koncu delavnice smo udeleženci skupaj izdelali izčrpno analizo rezultatov in končno poročilo o prednostih in problemih, s katerimi se pogosto srečujemo pri mednarodnem sodelovanju.

Poleg izmenjave in kritične evalvacije izkušenj v dosedanjih mednarodnih projektih je bil nedvomno pomemben cilj hannovrske delavnice tudi sklepanje novih partnerstev za mednarodne projekte ter kreacija novih idej za mednarodne projekte. Organizatorji so se zavedali pomembnosti tega segmenta in mu odmerili dobršen del časa. Udeleženci smo z veliko vnemo sodelovali in se predstavljali na tako imenovani "tržnici novih partnerjev za mednarodne projekte". Za še boljšo predstavitev svojih ustanov smo udeleženci s sabo prinesli svoj promocijski material, ki smo si ga ob koncu tudi izmenjali.

Pomen delavnice je bil mnogostranski, tako za aktivno angažiranje predstavnikov izobraževalnih institucij za izobraževanje odraslih iz srednje in vzhodne Evrope (s številno udeležbo smo potrdili pripravljenost za sodelovanje) v mednarodnih projektih, za afirmacijo in širšo uveljavitev nekaterih strokovnih institucij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih po vsej Evropi, in končno za utrditev mednarodnega sodelovanja.

Zveza ljudskih univerz Slovenije kot krovna asociacija za svoje članice - ljudske univerze - je nedvomno s sodelovanjem na delavnici v Hannoveru odprla tako sebi kot svojim članicam marsikatera vrata za nadaljnje mednarodno sodelovanje.

Splošno mnenje je, da je bila delavnica uspešna tako strokovno (pri razreševanju vnaprej postavljenih problemskih nalog in vprašanj, pri zelo plodnih diskusijah in doseženih dogovorih in rezultatih) kot tudi sicer (organizacijsko ali oblikovanje prijetnega ozračja med udeleženci), to so potrejevala sporočila udeležencev med delavnico in po njej.

Ob sproščenem vzdušju, ki je vladalo na delavnici, se je rodila marsikatera ideja, ki je rodila še eno idejo in ta še eno ... Prepričana sem, da bo kakšna izmed ustvarjalnih zamisli, ki so se porodile na hannovrski delavnici, v prihodnje prerasla v mednarodni projekt. Tako bo nedvomno tudi kakšno novo znanstvo, oblikovano na delavnici, v prihodnje preraslo v mednarodno partnerstvo.

Seznam ustanov, ki so nastopale na hannovrski delavnici, pomembnih za nadaljnje sodelovanje:

- Zveza ljudskih univerz Slovenije,
- Flemish Center for Adult Education (VCVO) – Belgija,
- Vokans (Education and Training Opportunities) – Belgija,
- Finnish Folk High School Association – Finska,
- National Organization for Social Care – Grčija
- Heimvolkshochule Stephansstift – Nemčija,
- The National Organization for Adult Learning (NIACE) – Velika Britanija,
- Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association – Nemčija,
- The Latvian Adult Education Association – Latvija,
- Lithuanian Association of Adult Education – Litva,
- Hungarian Folk High School Association - Madžarska,
- The Albanian Trade Union Association – Albanija,
- The Faculty of Arts Belgrade- Department for Education of Adults – Srbija,
- Estonian Association of Adult Education – Estonija.

Jožica Krašovec
Zveza ljudskih univerz Slovenije

KOTIČEK JE VAŠ

Učenje se nikoli ne konča

Zveza ljudskih univerz Slovenije pokriva eno obsežnejših mrež javnih zavodov za izobraževanje odraslih – ljudskih univerz; te so pri kakovostnem izobraževanju in usposabljanju prebivalcev in delovne sile enakovredne partnerice drugim izobraževalnim organizacijam.

Ljudske univerze so nastale skoraj pred sto leti, nekdanja so bila to ljudska vseučilišča, zaznamovana predvsem z duhom tradicije iz prejšnjih obdobij, kot društva za prosvetljevanje vseh slojev prebivalstva. Danes so to izobraževalne ustanove, ki živijo s svojim okoljem, čutijo njegov utrip in potrebe ter se odzivajo nanje s svojo izobraževalno in kulturno ponudbo. So andragoška središča v svojem okolju, njihova ponudba je raznovrstna, fleksibilna in prilagojena posameznikom in potrebam okolja, v katerem delujejo.

Zveza ljudskih univerz Slovenije, krovna organizacija ljudskih univerz, med svoje osrednje naloge prišteva zlasti pospeševanje, razvijanje in promoviranje področja izobraževanja odraslih.

Tako je Zveza ljudskih univerz Slovenije prejšnji mesec skupaj s svojimi članicami organizirala Dan ljudskih univerz, potekal je 6. in 7. novembra na Otočcu. Povezovalna programska misel našega šestega Dneva ljudskih univerz je bila *Učenje se nikoli ne konča*.

Na letošnjem Dnevu ljudskih univerz smo želeli poudariti, da je ob vstopu v novo tisočletje skrb za ustrezen razvoj izobraževanja in učenja odraslih pomembna stalnica ne samo razvojno usmerjenih vlad in parlamentov ampak tudi ali še zlasti različnih javnih zavodov, neformalnih organizacij in forumov ter ustanov civilne družbe. Kajti zavedamo se, da je zlasti od znanja, izobraženosti in usposobljenosti prebivalstva odvisno, ali bomo lahko povečali konkurenčno sposobnost naših podjetij na svetovnem trgu, izoblikovali svojo razvojno integriteto in okrepili narodno identiteto pri včlanjevanju v Evropsko unijo in svetovno informacijsko družbo. Še več, od znanja izobraženosti in usposobljenosti slovenskega prebivalstva bo odvisna naša kakovost življenja ter visoka kulturna in civilizacijska raven.

Prireditve *Dan ljudskih univerz* se je udeležilo okoli 85 udeležencev, zlasti predstavnikov ljudskih univerz in drugih izobraževalcev odraslih, potekala pa je dva dni. Prvi dan je potekal v delovnem vzdušju. Oblikovali smo dve delavnici, na katerih smo obravnavali aktualne teme, s katerimi se naše članice pogosto srečujejo pri izvajanju svoje izobraževalno-prosvetiteljske dejavnosti za odrasle.

Prva delavnica, vodil jo je prof. dr. Marjan Svetličič, je imela naslov *Pogajanja, kako do uspešnih pogajalskih rezultatov*. Namen delavnice je bil udeležence seznaniti s splošnimi

pogajalskimi načeli in podati nekaj splošnih pravil ter praktičnih napotkov za vodenje poga-
janj. V drugi delavnici, vodila jo je dr. Marija Ovsenik, pa smo se lotili teme *Timsko delo in*
odnosi pri delu ter reševanje konfliktov in problemov. Namen druge delavnice pa je bil
poleg ugotavljanja vrste konfliktov, s katerimi se srečujemo pri svojem vzgojno-izobraževal-
nem delu, še način upravljanja s konflikti ter iskanje najučinkovitejših načinov njihovega
reševanja, tako v osebnem kot tudi v delovno-profesionalnem okolju.

Naslednji dan je potekala slavnostna seja *Dneva ljudskih univerz*, na kateri je bilo navzočih
veliko predstavnikov ministrstev, zbornic in drugih ustanov, ki se ukvarjajo z izobraževa-
njem odraslih. Plenarno sejo Dneva ljudskih univerz so s svojimi govori in referati opleme-
nitili Majda Može, v. d. sekretarke Zveze ljudskih univerz Slovenije, Slavica Navinšek, dr-
žavna sekretarka pri Ministrstvu za šolstvo in šport, Sektor za srednje šolstvo, Vesna Dular,
predsednica Zveze ljudskih univerz Slovenije, mag. Katja Dovžak, državna podsekretarka
na Ministrstvu za šolstvo in šport, Sektor za izobraževanje odraslih, dr. Vida A. Mohorčič
Špolar, direktorica Andragoškega centra Slovenije, Elizabeta Skuber, svetovalka vlade pri
Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, Veronika Šlander, pomočnica direktorja za
področje razvoja nomenklatur in certifikatnega sistema v Centru Republike Slovenije za
poklicno izobraževanje. Na plenarni seji so bile predstavljene naslednje teme: *Vloga ljud-*
skih univerz pri uresničevanju nacionalnega programa izobraževanja odraslih, *Ljudske*
univerze in delavska univerza - središča za učenje odraslih ter *Sistemska urejanje in*
pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

Prisotnost velikega števila pomembnih gostov in sodelovanje uglednih govornikov na ple-
narni seji lahko razumemo kot potrditev pomembne vloge ljudskih univerz pri dviganju splo-
šne izobrazbene ravni našega prebivalstva in še posebej spodbujanja vseživljenjskega
učenja in izobraževanja odraslih.

Jožica Krašovec, Zveza ljudskih univerz Slovenije

POSVETI, KONFERENCE

Konferenca UACE

**Ljudje ali dobiček: socialna vključitev versus
poklicni usposobljenosti**

Glasgow, 9. do 11. april 2001

Konferenco *Ljudje ali dobiček: socialna vključitev versus poklicna usposobljenost* or-
ganizira Univerza Strathclyde z namenom dotakniti se bistva dihotomije vseživljenjskega
učenja. Ali naj vse prizadevanje usmerimo v ustvarjanje bolj vključujoče družbe, ki bo spod-
bujala širšo udeležbo in pomagala posameznikom pri soočanju z naraščajočo komplek-

snostjo sveta? Ali pa naj se ukvarjamo s potrebo države po dobro izobraženi, visoko usposobljeni delovni sili in tako prispevati h gospodarskemu delovanju in dobičkonosnosti? Ali se ti dve usmeritvi medsebojno izključujeta?

Konferenca bo potekala na Univerzi Strathclyde v okviru Glasgovške visoke pravne šole. Nadaljnje informacije: Alix White, Centre for Lifelong Learning, Univerza Strathclyde, 40 George Street, Glasgow, G1 QE. Telefon 0141 548 4314 ali elektronska pošta: alix.white@strath.ac.uk.

CEU Summer University

Medkulturno državljanstvo: jugovzhodnoevropski okvir

Budimpešta, 30. julij do 10. avgust 2001

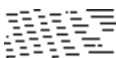
Seminar o medkulturnem državljanstvu ima naslednje cilje:

- razviti interdisciplinarno znanje in kompetence študentov, raziskovalcev in učiteljev v političnih znanostih, civilnem pravu in drugih humanističnih znanostih;
- razumeti zgodovinske korenine etničnih konfliktov v jugovzhodni Evropi;
- dopolniti začetno profesionalno znanje udeležencev s pragmatičnim pristopom, osredotočenim na reševanje konkretnih problemov skupnega življenja v večetnični in večkulturni družbi;
- pomagati pri uporabi "interkulturnega državljanstva" v različnih kulturnih in političnih okoljih;
- pomagati udeležencem pri uporabi človekovih pravic v raznolikih vsakdanjih situacijah;
- spodbuditi odgovorne za mirno reševanje problemov;
- vzpostaviti mrežo fakultet in profesionalcev v jugovzhodni Evropi, ki bi omogočila stalno sodelovanje, menjavo izkušenj in skupne projekte;
- omogočiti vzpostavitev partnerstva med vzhodnimi in zahodnimi profesorji.

Seminar je namenjen dodiplomskim in podiplomskim študentom, aktivistom za človekove pravice, predstavnikom nevladnih organizacij, raziskovalcem in predavateljem družbenih znanosti, civilnega prava in drugih humanističnih ved, ki imajo nekaj znanja o navedenih temah.

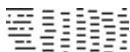
Seminar bo vseboval naslednje temeljne teme:

- definiranje koncepta medkulturnega državljanstva (kaj pomeni državljanstvo, kaj je medkulturno državljanstvo, nacionalizem in državljanstvo, globalizacija in medkulturno državljanstvo);
- državljanstvo v jugovzhodni Evropi (zgodovinski okvir nacionalizma na Balkanu, propad federacije, ki temelji na hkratnem nacionalizmu, Pakt stabilnosti in možnosti medkulturnega državljanstva);

- kako ponovno vzpostaviti družbeno tkivo v konfliktnih regijah (medkulturno državljanstvo v konfliktnih regijah, primer Severne Irske, medkulturno izobraževanje v skupnosti, medkulturno izobraževanje in civilna družba);
- človekove pravice in mirno reševanje sporov (mednarodni in evropski dokumenti za zaščito človekovih pravic, kako uveljavljati človekove pravice v vsakdanjem življenju, kako zaščititi posameznike in skupnosti pred državnim nasiljem, ali se obstoječi ali morebitni konflikti lahko rešujejo s pomočjo človekovih pravic, vpeljava medkulturnih učnih metod za uporabo v šolah, nevladnih organizacijah, skupnostih itd.).

Več informacij: tel.: (36 1) 327 3069, 327 3811; el. pošta: summeru@ceu.hu; spletni naslov: <http://www.ceu.hu/sun/sunindx.html>

Glasgow Caledonian University
Raziskovanje lažjega dostopa: mednarodne možnosti
 Glasgow, 29. junij do 1. julij 2001

Center za raziskovanje vseživljenjskega učenja vas vabi k udeležbi na mednarodni konferenci *Raziskovanje lažjega dostopa: mednarodne možnosti*. Konferenca je rezultat raziskave, ki trenutno poteka na Centru za raziskovanje vseživljenjskega učenja, kot evalvacija iniciativ, ki so namenjene olajšanju dostopa do nadaljnjega in visokega izobraževanja. Raziskava ima široke mednarodne razsežnosti. Konferenca je oblikovana kot pregled vprašanj, ki so se pojavila pri raziskavi v zvezi z olajšanjem tega dostopa. Tema je že več let pomembna za izobraževalno politiko v mnogih državah in pridobiva pomen z naraščajočim poudarkom na vseživljenjskem učenju in socialni vključenosti. Povabljeni so številni vodilni raziskovalci iz mednarodne raziskovalne skupnosti. Analizirali bodo vprašanja, ki so vznikla ob raziskavi ali pa naj bi se jim raziskovalna skupnost posvetila. Ti ključni referati bodo dopolnjeni s pisnimi referati različnih raziskovalcev. Organizatorji konference pričakujejo, da bo ta ponudila kritično in analitično znanje, ki bo v pomoč politikom in praktikom na tem področju. Ključni referati bodo tudi objavljeni v konferenčnem poročilu.

Teme konference so naslednje: iniciative za olajšanje dostopa, izkušnja učenja, učenje, povezano z delom, mladi učenci, starejši učenci, spol, učenje v skupnosti in neformalno učenje.

Informacije: Claire Scott: c.a.scott@gcal.ac.uk; www.stir.ac.uk/ioe/crll; ali po telefonu 0141 400 5726 ali faksu: 0141 332 82214.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Planas, Jordi: AGORA - II : the role of the company in lifelong learning : Thessaloniki, 17 and 18 November 1997. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1998. 93 str. (CEDEFOP panorama)

Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola : zbornik prispevkov o ocenjevanju znanja / uredila Janez Krek in Majda Cenčič. Ljubljana : Pedagoška fakulteta : Zavor Republike Slovenije za šolstvo, 2000. 292 str.

Ravn, Niels-Christian: Evaluation report Hungary : 1996 Phare-Tacis LIEN Programme Ref.: 97-1015. Give (Danska) : AOF Education Centre, 2000. 66 str. Ovojni naslov: "The great learning" : evaluation of: "Basic education as a path back into society"

Reclaiming common purpose / eds. Jane Thompson, Mae Shaw, Liam Bane. Leicester : NIACE, 2000. 48 str.

The rise and fall of adult education institutions and social movements : the proceedings of the Seventh International Conference on the History of Adult Education / Anthony Cooke, Ann MacSween (eds.). Frankfurt am Main (etc.) : P. Lang, 2000. 280 str. (Studies in pedagogy, andragogy, and gerontagogy ; Vol. 47)

Rodrigues, Maria Joao; Lopes, Helena: The role of the company in generating skills : the learning effects of work organization : Portugal. 2nd revised ed. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1997. 113 str. (CEDEFOP document)

Romijn, Clemens: The financing of vocational education and training in the Netherlands : financing portrait. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities Thessaloniki : CEDEFOP, 1999. 53 str. (CEDEFOP panorama)

Sellin, Burkart: European trends in the development of occupations and qualifications : volume I. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1999. 76 str. (CEDEFOP reference document)

Socialna ranljivost mladih / Mirjana Ule ... (et al.). Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino ; Šentilj : Aristej, 2000. 247 str. (Zbirka Juventa)

Tome, Marija: Prenova programov poklicnega in strokovnega izobraževanja. Ljubljana : Center za poklicno izobraževanje, 1999. 13 str.

Two decades of reform in higher education in Europe : 1980 onwards. Brussels The Information Network on Education in Europe (Eurydice), 2000. 194 str. (Eurydice studies). Dostopno tudi na <http://www.eurydice.org> ali <http://www.mss.edus.si/eurydice>

Vocational education and training in Finland / Bergström, Heidi ... (et al.). Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1997. 135 str. (CEDEFOP)

Marentič Požarnik, Barica: Psihologija učenja in pouka. Ljubljana : DZS, 2000. 299 str.

Meeting the challenge of change at work : ESF project examples. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1997. 60 str.

Re-designing management development in the new Europe : report of the Torino Group European Training Foundation. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1997. 164 str.

Social action programme 1998 - 2000. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1998. 23 str.

Adult learning in England : a review / J. Hillage ... (et al.). Brighton : The Institute for Employment Studies ; Leicester : NIACE, 2000. 118 str. (IES report ; 369)

Aldridge, Fiona; Lavender, Peter: The impact of learning on health. Leicester : NIACE, 2000. 33 str.

Background study: Employment and labour market in Slovenia / Sonja Pirher ... (et al.). Ljubljana : National VET Observatory slovenia, Centre of the Republic of Slovenia for Vocational Education and Training ; Turin : European Training Foundation, 2000. 90 str.

Barr, Jean: Liberating knowledge : research, feminism and adult education. Leicester : NIACE, 1999. 184 str.

Basic education in prisons. Vienna : United Nations Office ; Hamburg : Unesco Institute for Education (UIE), 1995. 203 str.

Bedeutung des Fernsehens in der Erwachsenenbildung : Daten und Analysen / H. Dichanz ... (et al.). Bonn : Bundesministerium für Bildung und Forschung, 1999. 82 str.

Benedik, Irena: Poročilo o delovanju središč za samostojno učenje za obdobje od 1. septembra 1998 do 31. avgusta 1999. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2000. 30 str.

Beyond the boundaries : exploring the potential of widening participation in higher education / ed. by Julia Preece. Leicester : NIACE, 1998. 120 str.

Buligina, Ilze; Ramina, Baiba: Continuing vocational training in Latvia : Latvian National Observatory report upon request of the European Training Foundation. Riga : Academic Information Centre, Latvian National Observatory, 1999. 26 str.

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS NA SPLETNI STRANI

www.acs.si/izobrazevanje

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za
izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2000/2001:

- ▶ programi temeljnega andragoškega usposabljanja
- ▶ programi za razvojne in druge projekte ACS
- ▶ specializirani izobraževalni programi
- ▶ strokovna, informativna in izobraževalna srečanja

Izobraževanje že, toda KJE?

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH: IZVAJALCI IN PROGRAMI

- več tisoč izobraževalnih programov
- organizacije po vsej Sloveniji

Na voljo:

★ Andragoški center Slovenije
Šmartinska 134a, Ljubljana

★ knjižnice
knjiga + CD rom

★ na spletni strani:
www.acs.si/pregled-io

Programoteka ACS na spletni strani

www.acs.si/programoteka

Na spletnih straneh ACS objavljamo
javnoveljavne izobraževalne programe,
ki so:

- oblikovani izključno za odrasle
- na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

Programoteka
javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

SVETOVALNI KOTIČEK ACS

Na spletni strani www.acs.si

- za tiste, ki se želijo izobraževati
- in za tiste, ki se sami izobražujete

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za
obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v
ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure.

Vabljeni.

ACS
SIAE

svetovanje, raziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izobraževanje

consulting, research, development, info-centre, education